

3.5 Tržby za inovované produkty

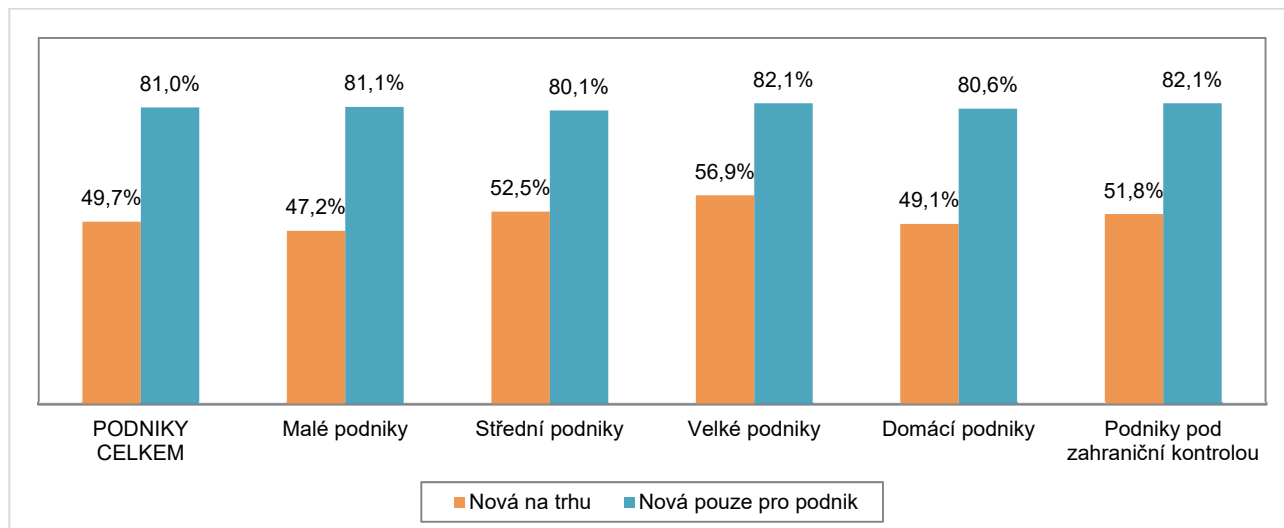
Kromě toho, zdali vůbec zavedl podnik ve sledovaném období nějaký inovovaný výrobek nebo službu, se sleduje i novost těchto produktů a tržby za ně realizované. V dlouhodobém horizontu produktově inovující podniky získávají převážnou část tržeb za produkty, které nebyly vůbec inovované. Nejmenší podíl tržeb utrží firmy za výrobky a služby nové na trhu.

Hlavní zjištění

- **Inovované produkty jsou nejčastěji nové pouze pro podnik.** Na otázku ohledně novosti produktové inovace v období 2020–2022 odpovědělo 81 % produktově inovujících podniků, že inovované produkty byly **nové či výrazně zlepšené pouze pro jejich podnik**. To, že podniky častěji inovují produkty nové „pouze“ pro podnik platí pro všechny velikostní skupiny podniků a všechna sledovaná odvětví. Podíl se pohyboval okolo 80 %. *V grafu č. 1 na následující straně jsou uvedeny údaje o novosti inovovaných produktů z hlediska velikosti a vlastnictví sledovaných podniků.*
- V období 2020–2022 zavedla inovované produkty, které byly na trhu, kde firma působí novinkou – **inovované produkty nové na trhu** - polovina⁵ produktově inovujících podniků. Pokud bychom tento údaj vztáhly na všechny produktově a procesně inovující podniky, tak téměř třetina z nich zavedla inovovaný výrobek nebo službu novou na trhu. Mezi všemi podniky s deseti a více zaměstnanci, tj. bez ohledu na to, zda se jedná o firmy s nebo bez inovačních aktivit, se jednalo o 14 %. Podnik mohl označit své inovované produkty, pokud jich inovoval v daném období více, jak za nové na trhu, tak nové pouze v rámci podniku. V období 2020–2022 takto učinilo 31 % produktově inovujících podniků.
- Ve **zpracovatelském průmyslu** v průměru 51 % podniků s produktovou inovací uvedlo, že v letech 2020 až 2022 alespoň jeden z jejich inovovaných výrobků nebo služeb byl na některém z jejich trhů uveden dříve, než tak učinila konkurence (byl zde novinkou). Mezi všemi podniky zpracovatelského průmyslu tyto subjekty představovaly 16 %. Nejvyšší byl tento podíl mezi podniky v elektronickém průmyslu (67 % z podniků s produktovou inovací, resp. 39 % z podniků celkem v tomto odvětví). Vysoké byly tyto podílové ukazatele i ve výrobě ostatních (kolejových, leteckých) dopravních prostředků. Naopak mezi odvětvími s nízkými podíly u těchto ukazatelů patřily gumárenský a plastový průmysl (34 % firem s produktovou inovací) nebo automobilový průmysl (41 %). *Podrobné údaje o novosti inovovaných produktů za jednotlivá odvětví zpracovatelského průmyslu jsou uvedeny v tabulce č. 19 v tabulkové příloze.*
- V roce 2022 dosáhly **tržby podniků s produktovou inovací** 6 bilionu Kč, za **inovované** výrobky a služby tyto podniky utržily celkem 1,7 bilionu Kč. Většina tržeb (4,3 biliony Kč) tak u těchto subjektů pocházela z prodeje **neinovovaných** produktů. Pokud jde o tržby za inovované produkty, 29 % tvořily tržby za produkty **nové na trhu** a 71 % pak tržby za inovované produkty nové z hlediska podniku. Největší podíl na tržbách inovujících podniků mají **nezměněné nebo málo modifikované** výrobky či služby, a to bez ohledu na velikost, vlastnictví či převažující ekonomickou činnost sledovaných podniků. *Podrobněji graf č. 2.*
- **V čase klesá podíl tržeb za inovované produkty, které jsou novinkou na trhu.** Mezi roky 2014 až 2022 se na celkových tržbách s produktovou inovací snižoval podíl tržeb za inovované výrobky nebo služby uvedené na trh dříve než konkurence, a to z 16 % v roce 2014 na 8 % v roce 2022. Naopak po poklesu mezi roky 2014 a 2018 u inovovaných produktů nových pouze pro podnik, došlo v posledních dvou sledovaných obdobích k nárůstu jejich podílu na celkových tržbách firem s produktovou inovací z 13 % v roce 2018 na 20 % v roce 2022. *Podrobněji graf č. 3 na následující straně.*
- Jestliže už podniky provádějí produktovou inovací, tak v případě **velikosti podniků** neexistují mezi nimi velké rozdíly z hlediska podílu příjmů za inovované produkty na celkových tržbách, v případě **vlastnictví podniků** podstatné rozdíly nacházíme. U podniků **pod zahraniční kontrolou** majících produktovou inovaci se v roce 2022 příjmy z jejich inovovaných produktů podílely z 33 % na jejich celkových tržbách, což je o 14 procentních bodů více než u **domácích podniků**. Ve struktuře tržeb za inovované produkty je naopak mezi domácími podniky a podniky pod zahraniční kontrolou opačný rozdíl. U domácích podniků byl vyšší podíl tržeb za produkty nové na trhu (49 % na celkových tržbách za inovované produkty) než v případě firem pod zahraniční kontrolou (23 %). *Tyto podrobné údaje i z hlediska odvětvových sekcí naleznete v tabulce č. 20A v tabulkové příloze. V tabulce č. 20B jsou pak uvedeny podrobné údaje za jednotlivá odvětví zpracovatelského průmyslu.*

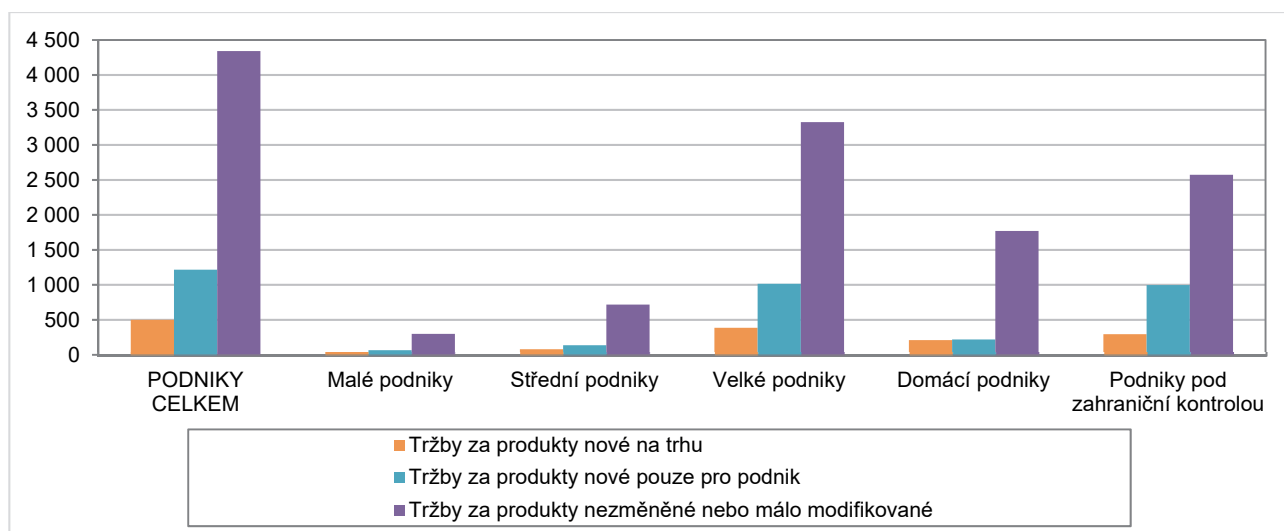
⁵ Jelikož podnik mohl během sledovaného období zavést na trh více inovovaných produktů či služeb, v tomto případě může být součet odpovědí za jednotlivé kategorie vyšší než 100 %. Platí i pro graf 3.5-1.

GRAF 3.5-1 Novost produktové inovace ve vybraných skupinách podniků (% z produktově inovujících podniků); 2020–2022

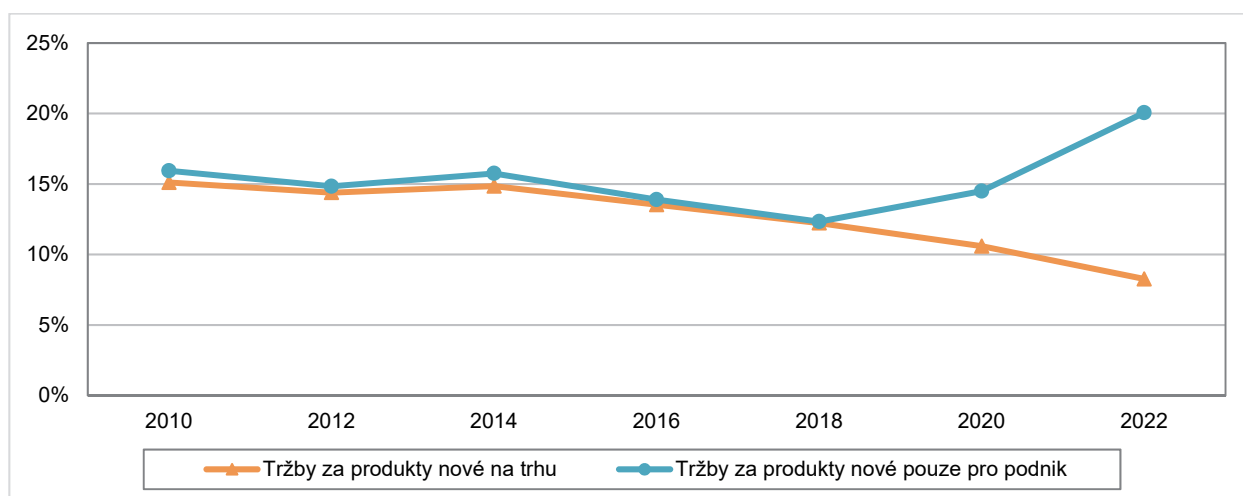
Zdroj: ČSÚ, Šetření o inovačních aktivitách podniků

GRAF 3.5-2 Tržby podniků s produktovou inovací ve vybraných skupinách v roce 2022 (mln. Kč)

Zdroj: ČSÚ, Šetření o inovačních aktivitách podniků

GRAF 3.5-3 Podíl tržeb podniků s produktovou inovací podle novosti; 2022

Zdroj: ČSÚ, Šetření o inovačních aktivitách podniků

